

Pöördumine seoses töötervishoiuarsti teenuse kättesaadavuse probleemiga

Lugupeetud Riina Sikkut!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Sotsiaalministeeriumi poole seoses töötervishoiuarsti teenuse kättesaadavuse probleemiga ning teeme probleemi leevendamiseks taaskord ettepaneku anda perearstidele võimalus pakkuda teatud juhtudel töötervishoiuteenust.

Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse (edaspidi TTOS) § 13¹ lõike 1 kohaselt on tööandjal kohustus korraldada töötervisehoiuteenuse osutamine ning sama sätte lõike 2 kohaselt osutab töötervisehoiuteenust töötervishoiuarst. Kaubanduskoda soovib taaskord juhtida ministeeriumi tähelepanu töötervisehoiuarstide puuduse probleemile. Sotsiaalministeeriumi andmete põhjal oli Eestis 2019. aastal 109 töötervishoiuarsti.¹ Hetkel, kui teostada Tervisemeti Registris otsing tervisehoiutöötajate lahtris, siis on näha, et töötervishoiu valdkonnas on tervisehoiutöötajaid 108.² Seega ei ole 5 aasta jooksul Eestis töötervishoiuarste juurde tulnud ning seega on töötervishoiuarstide kättesaadavuse probleem jätkuvalt lahendamata ning vajab kiiremas korras lahendamist, et vähendada tööandjate koormust ja kulusid ning tagada, et kõik töötajad saaksid käia regulaarselt tervisekontrollis.

Teatud piirkondades, nagu näiteks Hiiumaal, on töötervisehoiuarstide kättesaadavuse probleem kestnud juba aastaid ning see on saanud ka avalikku tähelepanu, kuid probleem on jätkuvalt aktuaalne. Kuna töötervisehoiuteenuse korraldamise rahastus on täielikult tööandja kanda, siis nende piirkonna ettevõtjad, kus töötervishoiuarste ei ole või neid on vähe, satuvad võrreldes teiste ettevõtjatega palju ebasoodsamasse olukorda ning peavad kandma tervisehoiuteenuse läbiviimiseks suuri kulusid. Näiteks Hiiumaa ettevõtete parim valik tervisekontrolli teostamiseks on tellida tervisebuss, mis tuleb ettevõttesse kohapeale ning kus töötajatele bussis tervisekontroll teostatakse. Arvestada tuleb asjaoluga, et kõik töötervishoiuteenust pakkuvad asutused ei paku tervisebussi teenust ja seega on kaugemate ettevõtete valikuvõimalused piiratud. Näiteks Hiiumaal asuvad ettevõtjad on toonud välja, et tervisebussi teenuse järjekord

¹ Sotsiaalministeerium. Töötervishoiukontroll peaks muutuma terviklikuks töötervishoiuteenuseks (2021). Kättesaadav: [Töötervishoiukontroll peaks muutuma terviklikuks töötervishoiuteenuseks | Sotsiaalministeerium.](#)

² [Tervishoiutöötaja registrid \(tehik.ee\)](#)

võib ulatuda lausa aastani. Lisaks võivad tervisebussis mõned tervisekontrolliks vajalikud komponendid puududa, nt röntgen.

Juhul kui tervisekontrolli ei teostata tervisebussis, siis peab tööandja töötajad saatma töötervishoiuarsti juurde teise linna. Näiteks Hiiumaa puhul on lähim töötervishoiuarst Haapsalus, kuid sellisel juhul peab tööandja inimese saatma mandrile ehk kulu tööandjale töötaja kohta kasvab veelgi - töötajal kulub terve tööpäev tervisekontrolli peale, tasuta tuleb transpordikulud ning lisaks maksab veel töötervis hoiu teenus.

Tööandjal, kelle üksused asuvad mitmes linnas, võib olla samuti keeruline korraldada tervisekontrolle, kui üksuses ei ole teenusepakkuja nõudmistele vastavat ruumi, teenusepakkuja keeldub tööandja ruumides kontrolle läbiviimast või ei ole nõus alla teatud arvu töötajate (näiteks 15 töötajat) puhul pakkuma tervisebussi teenust. Sellises olukorras on keeruline tagada näiteks uute töötajate õigeaegne tervisekontrolli läbiviimine, sest üksuse asukohas ei ole teist teenusepakkujat, kelle juurde töötajaid tervisekontrolli saata. Lisaks ei tohi näiteks öövahetuses töötavaid töötajaid tööandja ennem tööle lubada, kui ta töötervishoiuarstil on käinud. Sellise kontrolli korraldamine võib olla ettevõttele taas väga koormav ja kulukas, kui kohalikku töötervishoiuarsti ei ole ning tekibki olukord, kus ettevõttel ongi väga keeruline seadust järgida.

Eelkirjeldatud probleemid võivad eriti suureks probleemiks osutada väiksema piirkonna mikro- või väikeettevõtjatele, kes sellest tulenevalt võivad töötajate tervisekontrolli saatmisest hakata hoopis kõrvale hoiduma. Näiteks 2020. aasta andmete põhjal kolmandik mikroettevõtetest ei saada oma töötajaid tervisekontrolli.³

Käesoleva probleemi puhul on oluline veel välja tuua, et kuigi töötervishoiuarste pole aastate jooksul juurde tulnud, siis suurenenud on aga töötervishoiuarstide töö maht, mis probleemi veel süvendab. Aastal 2023 muutus töötervishoiuteenus kohustuslik maht suuremaks. Näiteks peab alates 2023 aastast töötervishoiuarst tutvuma töökeskkonna riskianalüüsiga ning külastama vajaduse korral töökeskkonda, tegema ettepanekuid töötingimuste parandamiseks ja töötajate tervise edendamiseks ning nõustama tööandjat töökeskkonna ja töötingimuste kohandamise ja töötajate tervise edendamise küsimustes. Lisaks peab töötervishoiuarst analüüsima ka ettevõtte töötervishoiuolukorda tervikuna. Arvestades asjaolu, et töötervishoiuarste on Eestis vähe ning nad ei ole kõigile kättesaadavad, siis on probleemi süvendanud veelgi see, et töötervishoiuarstide töö maht on viimatel aastatel suurenenud.

Et tagada, et kõik töötajad saaksid käia vajalikus tervisekontrollis ning kõik tööandjad suudaksid seda oma töötajatele pakkuda, teeme taaskord ettepaneku muuta TTOS-i selliselt, et tööandjal oleks võimalik, juhul kui töökeskkonna ohutegurid on n-ö lihtsamad (näiteks kontoritöötajate puhul), saata oma töötaja tervisekontrolli läbima ka töötaja perearsti juurde (tavapärase külastuse raames). Rõhutame, et meie ettepanek on anda perearstidele võimalus pakkuda tervisekontrolli läbiviimise teenust, see ei oleks neile kohustuslik. Sellisel juhul ei peaks tööandja iga kord pöörduma teenuse saamiseks töötervishoiuarsti poole. Selline võimalus võiks olla eelkõige siis, kui tegemist on kontoritöötajaga ja töökoha riskitegurid on väikesemad ning ettenähtavad. See, kas

³ Töötervishoiuteenus uuring sotsiaalministeeriumile. Riigihanke viitenumber: 206533 (2020). Kättesaadav: [TTU_Lõpparuanne_ISBN.pdf \(ut.ee\)](#).

perearsti kontrollist piisab või vajab töötaja põhjalikumat teenust, peaks selguma riskianalüüsist.

Olukorras, kus tegemist on kontoritööga ja töökeskkonnas on kontoritööle iseloomulikud tüüpilised, väiksemad riskitegurid, peaks ka perearst olema võimeline eelnimetatud tegevusi läbi viima ning töötajatele vastavaid soovitusi jagama, teades samas ka töötaja varasemat terviseajalugu ja käitumist. Juhul, kui selgub, et töötaja vajab põhjalikumaid analüüse (nt põhjalikumat silmakontrolli vm), siis saab perearst suunata töötaja tervishoiuarsti poole või mõne teise eriarsti juurde.

Meie hinnagul oleks taolised muudatus tänases olukorras vajalikud, sest vastupidisel juhul peaksime ilmselt väga tõsiselt hakkama analüüsima muuhulgas seda, kas tervishoiualaste kontrollide kohustust tuleks tervikuna leevendada, näiteks mikroettevõtete osas või kergemate tööde puhul.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Ireen Tarto

Ireen.tarto@koda.ee